

pedig az előadónak „forró drót”-nak keltenie, mert a közvetítés annál eredményesebb, minél gazdagabban részesül a továbbítandóból a művész.

Gál Tamás együttese ezúttal olyan „vezető”, amely nem torzít, legfeljebb

bizonyos „információkat” elnyel. Ezért van az, hogy önfeledt öröme, lelket melegeítő szelíd mosolyra nem sok okot adnak – mégis, még így is, szívesen, tetsszettel hallgatjuk új korongjukat. Mert ha annyira komolyan lehet/kell venni

Mozart zenéjét, amennyire ők teszik, akkor feltétlenül érdemes hosszasan elidőzni nála – egyszersmind az együttes interpretációjánál is –, többszöri újrahallgatással.

Fittler Katalin

Dohnányi Ernő két hegedűversenyének felvételéről

Mű és interpretáció kapcsolata sokféle: s hogy egy-egy konkrét esetben milyen, az szinte eleve meghatározza a hallgatónak a kompozícióhoz való viszonyát is. Ritkán hallható alkotások esetében éppen különösen nagy az előadók felelőssége. (Kortárs művek sorsát pedig egyenest a „kezükből tartják” a bemutató résztvevői, az első megszólaltatók!) Ilyen megfontolásból fokozott figyelemmel kell kiválasztani a hangfelvételek készítőit, hiszen gyakran a „szereposztás” sokat sejtető. Nem kell jóstehetség ahhoz, hogy kedvező fogadtatást ígérjünk a Dohnányi Ernő két hegedűversenyét tartalmazó korongnak. Ráadásul az Op. 27 d-moll követő c-moll mű (Op. 43) első ízben került rögzítésre – mégsem e tény kedvéért fog tetszésre találni a két mű! A szólista Szabadi Vilmos és a Vásáry Tamás irányításával muzsikáló MRT Szimfonikus Zenekara értékes szép produkciót kínál a hallgatónak.

Bármely zenemű megismeréséhez alapfeltétel, hogy értő interpretációban csendüljön fel a darab. Annak okai, hogy Dohnányi oeuvre-jének jelentős része hosszú ideje „lappang”, nemcsak a szerző életrajzában egyes konkrét tényeivel magyarázhatóak. Érdemben akkor közelítjük meg a problémát, ha tudjuk: a szerző egyénisége rányomta bélyegét a művekre, s így csakis az ő „ismeretében” kísérelheti meg bárki a hangokba rejtett üzenet megfejtését. A Dohnányi-kép még napjainkban is jobbára anekdoták és legendák sokaságából áll össze; a jellegzetes portré charmés egyéniséget sejtet, aki saját-világ hangulatot áraszt – tehát ennek a háttérnek a biztosítása alapvető jelentőségű. Elegancia, gazdag hangulatvilág és szín-fantázia: ilyesmit csak felkészült és érzékeny muzsikus képes kiolvasni a fehéren-fekete üzenetből. Atmoszférateremtő hatásáról

pedig híres Vásáry Tamás! Kamatozik most – a művel érdekében is – e speciális tudása. Markáns karakterek jelennek meg, „semlegesnek” ható ritmusokról derül ki, hogy milyen egyéni töltésük van, s időről-időre ámulva érezzük e muzsika modernségét.

Szellemi ősokeket keresve, aligha progresszív komponistákat sorolhatunk első sorban – mégis, amit tanult Dohnányi, s a tanultakat ahogyan kamatoztatja a gyakor-

keren megformált, a leginkább szokatlan is – és a komponista észrevétlenül rejti el azokat az apró utalásokat, amelyek segítik a közönség tájékozódását.

Szabadi Vilmos a hazai hegedűs-társadalom egyik kivételes jelentőségű művésze: technikai felkészültségét gyakran virtuóz darabokban csodálhatjuk meg. Ezáltal tudását értékes zenei anyag megszólaltatásakor kamatoztatja.

Furcsa dolog a virtuozitás: könnyen „öncélúvá” válhat, mélyebb mondanivaló híján akár alfája és omegája is lehet az előadói teljesítménynek. Amikor „magától értetődő”, esetleg el is kerülheti ilyen minőségben a hallgató figyelmét – de ez esetben is sokat nyer vele – általa – a tolmácsolt tartalom.

Az erősnek az ereje: aligha kelt meglepetést: nagyobb érdeklődésre számíthat a gyengéd gesztusokkal. Ily módon a mindentudó hegedűs teljesítményét sem önmagában csodáljuk, hanem azzal váltja ki elismerésünket, hogy oly sok érzést-gondolatot ébreszt bennünk, játékának hallgatásakor. Pontosabban: amikor játékával közvetíti a szerzői mondandót. Az éteri magasságban is csillogó hegedűhang bámulatra méltó jelenség (aki sok hegedűs játékát hallgatja, tudja: kevesen csálnak ki hasonló hangokat hangszerükből!), ennek megfelelően gyönyörködünk is benne – s aligha törődünk azzal, hogy milyen „nehéz” lehet. (Mert hogy a hangszertechnika nehézkedési törvényei a zenei tér bármely részében hatnak!)

A puding próbája az evés. Új ízeket bármely kialakult ízlés birtokában szívesen kóstolgatunk. Akinek szokatlan Dohnányi zenéje, arra „egzotikumával” hat, aki önfeledten átadja magát a születő gyönyörködtető hangzásoknak, csakhamar otthon érzi magát e csodálatos-zárt zenei világban.

Fittler Katalin

latban: ez önmagában is stiláris jellegzetességeket teremtő gesztus. Nem a feszültségekkel tartja fogva hallgatóit a szerző, hanem gazdag szín-palettájával, amelyen a későbbi versenymű esetében változatosabb a skála, az árnyalatok kínálata – kiváltképp a sötét tónus gazdagodott. Érdekes, hogy a diszsonanciák is inkább „fénytörő” hatásúak – utánuk a „kitisztult” színek akkor is örülünk, ha azt vártuk, s akkor is, ha valami egészen másra számítottunk.

Dohnányi biztos formaérzékének köszönheti, hogy bármely újítása elhithető erejű, hogy az egyszeri-személyes megoldás is tökéletesen kiérleltnek hat. Minden